

नेपाल राष्ट्र बैंक

भुक्तानी प्रणाली विभाग

केन्द्रीय कार्यालय
बालुवाटार, काठमाडौं ।
फोन नं. : ४४१९८०४/५/७
Website: www.nrb.org.np
E-mail : psdept @nrb.org.np

पत्र संख्या : भु.प्र.वि/नीति/परिपत्र/८/०७८/७९

मिति:- २०७९/०२/१६

भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्रप्राप्त सबै संस्थाहरु ।

विषय : भुक्तानी प्रणाली सम्बन्धी एकीकृत निर्देशन-२०७८ मा संशोधन तथा थप गरिएको सम्बन्धमा ।

महाशय,

यस बैंकबाट अनुमतिपत्रप्राप्त भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थाहरुलाई मिति २०७८/०५/२९ मा जारी गरिएको भुक्तानी प्रणाली सम्बन्धी एकीकृत निर्देशन-२०७८ को अ.प्रा.निर्देशन नं.१४/०७८ (सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी व्यवस्था) मा देहाय बमोजिमका व्यवस्था थप गरिएको हुँदा सोही बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन भुक्तानी तथा फर्स्यौट ऐन, २०७५ को दफा ४५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशन जारी गरिएको छ ।

१. बुँदा नं. १ मा उपबुँदा (८), (९) र (१०) थप गरिएको :

(८) संस्थामा आवद्ध हुने ग्राहक स्वयम् उपस्थित नभई व्यावसायिक सम्बन्ध स्थापना तथा कारोबार हुने अवस्थामा ऐनको दफा ७८. र नियमावलीको नियम १० बमोजिम जोखिम मूल्याङ्कन गरी व्यवस्थापनका आवश्यक उपाय अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।

(९) प्रत्येक संस्थाले AML/CFT सम्बन्धी जोखिमको विश्लेषण गरी तयार गरिएको जोखिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन बमोजिम जोखिम सापेक्ष हुनेगरी नीति तथा कार्यविधिमा आवश्यक परिमार्जन गर्नु पर्नेछ ।

(१०) संस्थाले यस निर्देशन अन्तर्गत तर्जुमा गरिएको नीति तथा कार्यविधिमा आतङ्कवादी क्रियाकलाप तथा आमविनाशकारी हातहतियारको निर्माण तथा विस्तारमा वित्तीय लगानी नियन्त्रण सम्बन्धमा छुट्टै प्रावधान राख्नुपर्नेछ । साथै, सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ को परिच्छेद ६ख. मा उल्लेखित व्यवस्था पालना हुने गरी आतङ्कवादी क्रियाकलाप तथा आमविनाशकारी हातहतियारको निर्माण तथा विस्तारमा वित्तीय लगानी सम्बन्धमा निरन्तर अनुगमन गर्नको लागि कार्यप्रणाली अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।

२. बुँदा नं. ६, ७, ८, ९, १० र ११ थप गरिएको :

६. जोखिम मूल्याङ्कन सम्बन्धमा :

(१) संस्थाले ऐनको दफा ७घ. बमोजिम AML/CFT सम्बन्धी संस्थागत जोखिमको पहिचान तथा मूल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको पहिलो त्रयमासभित्र यस विभाग तथा वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्नुपर्नेछ । यसरी जोखिम मूल्याङ्कन गर्दा संस्थाले ग्राहक (Customer), सेवा (Product), भौगोलिक क्षेत्र (Geographic Location) तथा सेवा प्रवाह गर्ने माध्यम (Delivery Channel) लगायतमा AML/CFT सम्बन्धमा हुनसक्ने जोखिमको पहिचान एवम् विश्लेषण गरी सोको मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ ।

Garv

नेपाल राष्ट्र बैंक

भुक्तानी प्रणाली विभाग

केन्द्रीय कार्यालय
बालुवाटार, काठमाडौं ।
फोन नं. : ४४१९८०४/५/७
Website: www.nrb.org.np
E-mail : psdept @nrb.org.np

- (२) उपबुँदा (१) बमोजिम पहिचान गरिएको जोखिमलाई उच्च, मध्यम तथा न्यून जोखिममा वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ ।
७. संस्थाले जोखिमका आधारमा सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धमा गनुपर्ने कार्यक्रमहरू तय गरी उक्त कार्यक्रमहरू आफ्नो वार्षिक बजेट तथा कार्ययोजनामा समावेश गर्नु पर्नेछ ।
८. लक्षित वित्तीय कारवाही, उच्च पदस्थ व्यक्ति, उच्च जोखिम रहेको मुलुक, क्षेत्र तथा उच्च जोखिमयुक्त उत्पादन, उपकरण, सेवा तथा कारोवारको अनुगमन हुने गरी संस्थाले अनुगमन प्रणाली अवलम्बन गर्नु पर्नेछ । साथै, उक्त अनुगमन प्रणाली जोखिमका आधारमा स्वचालित हुने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
९. नेपालभित्र जारी गरिएका भुक्तानी उपकरण (Payment Instruments) नेपालबाहिरबाट समेत प्रयोग हुँदा त्यसरी सम्पादन हुने कारोवारको सुक्ष्म निगरानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
१०. ऐन, नियमावली, यस निर्देशन बमोजिम भए/गरेका काम कारवाही, अनुमतिपत्रप्राप्त संस्थाले अवलम्बन गरेको AML/CFT प्रणाली, जोखिम व्यवस्थापन, अस्वाभाविक गतिविधिको अनुगमन र तोकिए बमोजिम आवश्यक तथ्याङ्क तथा प्रतिवेदनहरू सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने सम्बन्धमा सञ्चालक समितिले त्रैमासिक रूपमा आवश्यक समीक्षा गरी उपयुक्त निर्णय गर्नु पर्नेछ ।
११. संस्थाको सञ्चालक समिति, कार्यकारी प्रमुख तथा कर्मचारीहरूले पालना गनुपर्ने आचरण सम्बन्धमा सदाचार नीति (Code of Conduct) तर्जुमा गरी लागू गर्नु पर्नेछ ।

भवदीय,

(गुरुप्रसाद पौडेल)
कार्यकारी निर्देशक

बोधार्थ :

१. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गभर्नरको कार्यालय ।
२. श्री नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, वित्तीय क्षेत्र व्यवस्थापन महाशाखा, सिंहदरवार ।
३. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग ।
४. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग ।
५. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग ।
६. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गैर-बैंक वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग ।
७. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, लघुवित्त संस्था सुपरिवेक्षण विभाग ।
८. श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग ।
९. श्री वित्तीय जानकारी इकाई, काठमाडौं ।
१०. श्री नेपाल बैंकर्स संघ, काठमाडौं ।
११. श्री नेपाल डेभलपमेन्ट बैंकर्स एसोसिएसन, काठमाडौं ।
१२. श्री नेपाल वित्तीय संस्था संघ, काठमाडौं ।